

Dočasně odstraněný dřevěný kříž s obrázkem sv. Jana Nepomuckého na cestě z Lipí k Peklu

Cestou z Lipí k Peklu bylo možné nejméně od 70. let 19. století potkat dřevěný kříž, na němž byl zřejmě odjakživa zavěšen obrázek svatého Jana Nepomuckého, českého národního patrona a nejslavnějšího Čecha. Místu se od staré doby říkalo U svatého Jana. Historii tohoto kříže si pamatuje z vyprávění starých lipských obyvatel pan Suchánek starší z č. p. 86, který bydlí od dětství v části Lipí zvané „Na Zadech“, jež se nachází v blízkosti tohoto kříže: Původní dřevěný kříž nechal postavit na svých pozemcích pan Hronovský, který měl postiženého syna a přál si jeho uzdravení.

Kříž, který byl postaven pod usedlostí Hronovských na rozcestí dvou cest, cesty k Peklu a cesty k několika chalupám, které stály na místě dnešní chatové osady nad Peklem, je vyznačen jako orientační bod již na staré vojenské mapě z roku 1877 z tzv. III. vojenského mapování:¹

Kříž býval do nedávné doby značen jako orientační bod i na moderních mapách.

¹ http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=3vm&map_region=25&map_list=3856_2 [21. 1. 2020].

Existuje historická fotografie tohoto kříže od věhlasného náchodského fotografa Otto Raimana, která může pocházet asi ze 30. let 20. století.² Kříž je opatřen obrázkem a je patrné, že byl postaven na rozcestí. Okolní louky jsou odlesněné více než dnes:

Podle vyprávění pana Suchánka byl dřevěný kříž v 70. letech 20. století již ztrouchnivělý, proto jej pan Suchánek se svým otcem nechal vyměnit. Nový obrázek podle předlohy původního obrázku namaloval malíř pan Bohumír Španiel z Náchoda. Křížek byl obnoven nákladem patnácti tisíc korun. Asi v roce 2015 byl obrázek restaurován náchodským restaurátorem panem Jíchou. Na obrázku byl vyobrazen svatý Jan Nepomucký na Karlově mostě, tedy v místě svého umučení. Tento obrázek současně v našich končinách připomínal vzdálené hlavní město. Vedle kříže rostly ještě na konci minulého tisíciletí dvě vzrostlé tůje, které byly někdy před rokem 2019 vykáceny. V nové době byl v okolí kříže postaven sloup elektrického vedení.

Na fotografii níže je kříž s obrázkem sv. Jana v roce 2019:

² Obrázek je převzat z: *Spoušť: Fotografická příloha Výčepního listu 10. Otto Raiman.* (Vyšlo jako příloha 17. čísla *Výčepního listu* 4. 7. 2009).

Zvětšená fotografie obrázku sv. Jana Nepomuckého na Karlově mostě:

V roce 2019 se pan Suchánek starší obával o osud tohoto kříže, protože nový majitel okolních pozemků se prý nechal slyšet, že křížek zruší. Bohužel k tomu skutečně došlo na jaře roku 2022. Níže uvedené fotografie ze 14. června 2022 dokumentují stav místa krátce po odstranění kříže. Zůstala zde jen vyhloubená jáma a hromada kamenů:

Již 13. července 2022 byla jáma zahrnuta. Na místě zbyla kupa historických kamenů:

Od roku 2022 byl současný majitel přilehlých pozemků opakovaně žádán lipskými obyvateli, aby křížek obnovil. To také již několikrát slíbil, dosud se tak však bohužel nestalo. Na fotografiích níže je neutěšený stav místa v listopadu 2024:

Irena Recinová, kronikářka Lipí
10. 11. 2024